

REMISSFÖRSLAG till Kriteriedokumentet

Svanmärkning av

Textiltvättmedel för professionellt bruk

Förslag till version 1.0 • x mars 2006 – x mars 20XX

Den 14 oktober, 2005

Nordisk Miljömärkning

Nordiska Ministerrådet beslutade 1989 att införa en frivillig officiell miljömärkning, Svanen. Nedanstående organisationer/företag driver Svanmärkningen på uppdrag av respektive lands regering.

För mer information se webbplatserna:

Finland:

SFS-Miljömärkning
Pb 116
FI-00241 HELSINGFORS
Tel: +358 9 1499 331
Fax: +358 9 1499 3320
www.ymparistomerkki.fi
joutsen@sfs.fi

Danmark:

Miljømærkesekretariatet
Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 CHARLOTTENLUND
Tel: +45 72 300 450
Fax: +45 72 300 451
www.ecolabel.dk
info@ecolabel.dk

Norge:

Stiftelsen Miljømerking i Norge
Tordenskiolds gate 6 B
NO-0160 OSLO
Tel: +47 24 14 46 00
Fax: +47 24 14 46 01
www.ecolabel.no
info@ecolabel.no

Island:

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 REYKJAVÍK
Tel: +354 591 20 00
Fax: +354 591 20 20
www.svanurinn.is
sigrun@ust.is

Sverige:

SIS Miljömärkning AB
SE-118 80 STOCKHOLM
Tel: +46 8 55 55 24 00
Fax: +46 8 55 55 24 01
www.svanen.nu
svanen@sismab.se

Detta dokument får kopieras endast i sin helhet och utan någon form av ändring.

Citat får göras om upphovsmannen Nordisk Miljömärkning omnämns.

Svanmärkning av Textiltvättmedel för professionellt bruk

Remissförslag till 093/1.0, den 14 oktober, 2005

Vad är ett Svanmärkt Textiltvättmedel för professionellt bruk?	1
Varför välja Svanmärkning?	1
Vad kan Svanmärkas?	2
Hur söker man?	2
Vad krävs för att bli Svanmärkt?	3
1 Miljökrav	3
1.1 Generella krav (gäller alla produkter).....	4
1.2 Sammanlagda innehåll av tvättkemikalier	7
1.3 Tvättmedels funktionsduglighet.....	11
1.4 Tvättmedels effektivitet	11
1.5 Kundbesök	12
2 Övriga krav	13
2.1 Kvalitets- och myndighetskrav	13
Marknadsföring	14
Svanmärkets utformning	14
Försäljning i övriga Norden	15
Efterkontroll	15
Hur länge gäller licensen?	15

Bilagor

Bilaga 1A	Tvättmedelproducentens/-leverantörens deklARATION om produktens innehåll
Bilaga 1B	Tillverkarens/-leverantörens deklARATION om råvarans innehåll
Bilaga 2	Parametrar och beräkningsformler som behövs i dokumentering av sammanlagda innehåll av tvättmedel i kapitel 1.2
Bilaga 3	Analyser och kontroll
Bilaga 4	Krav på användartest
Bilaga 5	Marknadsföring av Svanmärkta textiltvättmedel för professionellt bruk

Vad är ett Svanmärkt Textiltvättmedel för professionellt bruk?

Ett Svanmärkt textiltvättmedel för professionellt bruk eller flerkomponentssystem hör till bland de minsta miljöbelastande inom sitt område. Produkten uppfyller stränga krav på de ingående ämnens miljöegenskaper, sundhetsegenskaper och produktens kvalitet och effektivitet. Svanmärkta tvättmedel:

- har ett begränsat innehåll av miljö- och hälsoskadliga ämnen,
- innehåller ämnen som lätt bryts ned i naturen,
- är minst lika effektiva som jämförbara produkter med samma funktion,
- har en optimal dosering som garanteras med regelbundna kundbesök
- har en miljöanpassad förpackning

Alla tvättmedel hamnar efter användning i naturen även om avloppsvattnet har renats. Därför är det viktigt att alla ingredienser bryts ned innan de hamnar i naturen. De får heller inte vara bioackumulerande och toxiska så att de kan störa ekosystemen.

Flera parfymämnen är allergena och miljöskadliga. Vissa konserveringsmedel kan också ge allergier och ansamlas i miljön medan andra är skonsammare. Därför ställer Svanen krav som begränsar eller utesluter de värsta allergena parfymämnena.

Ett viktigt krav för Svanmärkta textiltvättmedel för professionellt bruk är att de ska fungera minst lika bra som motsvarande väl testade produkter. De ska vid jämförelse ge ett utmärkt resultat vid rekommenderad dosering. Detta kontrolleras på regelbundna kundbesök och på så vis sparas både pengar och miljö.

Varför välja Svanmärkning?

- Företaget som tillverkar textiltvättmedel för professionellt bruk får använda varumärket Svanen i sin marknadsföring. Svanmärket har en mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden.
- Svanmärket är ett kostnadseffektivt och enkelt sätt att kommunicera miljöarbete och miljöengagemang till kunder och leverantörer.
- En mer miljöanpassad verksamhet ger ofta möjligheter till minskade kostnader genom att till exempel sänka förbrukningen av miljöfarliga kemikalier, energi och vatten samt minska mängden avfall.
- En mer miljöanpassad drift förbereder tillverkaren av textiltvättmedel för professionellt bruk på framtida miljökrav.
- Miljöfrågor är komplexa och det kan ta lång tid att sätta sig in i specifika frågeställningar. Svanmärkningen kan ses som en guide till detta arbete.
- Svanmärkningen innehåller inte bara miljökrav utan också kvalitetskrav eftersom miljö och kvalitet oftast går hand i hand. Det betyder att en Svanlicens också kan ses som en kvalitetsstämpel.

Vad kan Svanmärkas?

Med Textiltvättmedel för professionellt bruk menas produkter som är avsedda för att tvätta rent textilier i vatten hos storförbrukare och professionella användare.

Kriterierna omfattar både komplett pulver och komplett flytande tvättmedel samt flerkomponentssystem.

Flerkomponentssystem är tvättmedelssystem baserade på komponenter vilka används för att bygga upp ett komplett tvättmedel, en stamlösning eller ett tvättprogram för automatisk dosering. I ett sådant system kan det ingå flera produkter såsom förtvättmedel, bastvättmedel, tvättförstärkare, blekmedel, sköljmedel och tvättmedel för fintvätt.

Kriterierna omfattar inte speciella impregneringsmedel för vattenavstötande textilier och flamskyddsmedel.

Produkter, som är avsedda enbart för konsument bruk och som bara säljs i dagli varuhandeln, kan inte Svanmärkas enligt dessa kriterier. För sådana tvättmedel gäller kriteriedokumentet ”Miljömärkning av textiltvättmedel och fläckborttagningsmedel”, version 5.0, eller senare versioner.

Hur söker man?

Varje krav är markerat med bokstaven K (för krav) samt ett nummer. Alla krav ska uppfyllas för att en licens ska erhållas.

Miljö- och kvalitetsledningskrav markeras med M + nummer och är även de obligatoriska.

Kravdelen kan även användas som en checklista då varje krav följs av kryssrutor, Ja och Nej, för om kraven uppfylls.

Symboler i texten

För varje krav är det beskrivet hur kravet ska styrkas. Det finns också olika symboler som används för att underlätta arbetet. Symbolerna är:

- Skicka med
- Kravet kontrolleras på plats
- Skicka med rutin i miljö- och kvalitetssäkringen

Ansökan

Ansökan skickas till Nordisk Miljömärkning i det land där verksamheten bedrivs, se adresser på sidan två. Ansökan består av en ansökningsblankett och dokumentation som visar att kraven uppfylls (finns specificerat i kraven).

Mer information och hjälp vid ansökan kan finnas. Gå in på respektive lands hemsida för att få information.

Kontroll på plats

I samband med ansökan kontrollerar Nordisk Miljömärkning på plats att kraven uppfylls. Vid kontrollen ska underlag för beräkningar, original till inskickade intyg, mätprotokoll, inköpsstatistik och liknande som styrker att kraven uppfylls kunna uppvisas.

Kostnader

En ansökningsavgift tas ut i samband med att företaget söker licens. Utöver det tillkommer en årsavgift baserad på omsättningen av den Svanmärkta produkten.

Frågor

Vid frågor, kontakta gärna Nordisk Miljömärkning, se adresser på sidan 2.

Vad krävs för att bli Svanmärkt?

För att få Svanlicens måste alla krav uppfyllas. För flerkomponentssystemet gäller att varje komponent ska uppfylla Svanens krav för ingående kemikalier. Det totala kemikalieinnehållet av ett sådant tvättmedelssystem ska uppfylla kraven ställt på den sammanlagda mängden av kemikalier och på gränsvärden av alla parametrar i matrisberäkningarna. Ett Svanmärkt flerkomponentssystem ska som minimum omfatta de komponenter som behövs för att flerkomponentssystemet ska tvätta rent och uppfylla kravet på effektivitet.

1 Miljökrav

Miljökraven är uppdelade i två delar. Kapitel 1.1 innehåller generella krav, som alla produkter ska uppfylla. Kraven som gäller den sammanlagda mängden i ett komplett tvättmedel eller i flerkomponentssystem finns i kapitel 1.2.

Kraven i kapitel 1 gäller samtliga ingående ämnen om inte annat anges. Som ingående ämnen räknas alla ämnen i produkter, också tillsatta additiv (t.ex. konserveringsmedel eller stabiliseringsmedel) i ingredienser, men inte föroreningar från produktion av råvaror. Med föroreningar menas rester från produktion, som ingår i den färdiga råvaran i koncentrationer under 0,01 % (motsvarar 100 ppm), men inte ämnen, som har tillsatts i en råvara avsiktligt för en vis funktion, oavsett mängd.

Kraven i kapitel 1.1 och 1.2 baseras på rekommenderad dosering angiven i g tvättmedel/kg tvättgods och varierad enligt tvättens smutsighetsgrad.

1.1 Generella krav (gäller alla produkter)

K1 Beskrivning av produkten

Sökanden ska ge detaljerade uppgifter om de produkter som önskas Svanmärkas där följande ska uppges:

- företagets namn och var det ligger
- årlig omsättning av produkterna
- teknisk beskrivning av produkterna

Beskrivning enligt ovan.

K2 Recept

Fullständigt recept för produkten ska lämnas till Nordisk Miljömärkning. Receptet ska innehålla handelsnamn, kemiskt namn, mängd, CAS- nummer och DID- nummer för varje ingrediens. Vatteninnehållet av ingredienser och funktion för varje råvara ska anges.

DID- nummer är nummer av ingrediensen på DID- listan, som ska användas vid beräkning av kemikaliekraV. DID- listan fås från Nordisk Miljömärkning, se adresser på sidan 2,

Fullständigt recept enligt ovan och säkerhetsdatablad/produktdatablad för varje ingrediens enligt direktiv 2001/158/EG.

K3 Klassificering av produkten

Produkten får inte vara klassificerad som mycket giftig (T+), giftig (T), hälsoskadlig (Xn), eller irriterande (Xi med R43) (Kan ge allergi vid hudkontakt) eller miljöfarligt (N).

Produkten kan dock vara klassificerad som (Xn med R22) (Farligt vid förtäring).

Klassificeringen gäller enligt Ämnesdirektivet 67/548/EEG och Preparatdirektivet 1999/45/EG med senare ändringar och anpassningar.

Uppmärksamma att det är producenten som är ansvarig för klassificeringen

Säkerhetsdatablad/produktdatablad enligt direktiv 2001/58/EG.

K4 CMR ämnen

Ämnen som klassificeras som cancerframkallande (Carc med R40, R45 och/eller R49), mutagena (Mut med R46och/eller R68) och/eller reproduktionstoxiska (Rep med R60, R61, R62 och/eller R63) får inte ingå i produkten.

Se K2.

Intyg att kravet är uppfyllt (bilaga 1).

K5 Sensibiliserande ämnen

Ämnen som klassificeras som sensibiliserande med R42 och/eller R43 får inte ingå i produkten.

Enzymer undantas detta krav, se särskilt krav på enzymer K9.

Parfymämnerna undantas detta krav, se särskilda krav på parfymer K13-K14

Se K2 samt intyg att kravet är uppfyllt (bilaga 1).

K6 Tensider, lätt nedbrytbarhet

Alla tensider ska vara lätt nedbrytbara enligt testmetod nr 301 A - F i OECD guidelines for testing of chemicals eller andra likvärdiga testmetoder.

Dokumentation som i första hand hänvisar till DID-listan daterad 2004-06-30 eller senare. För tensider som inte omfattas av listan kan annan dokumentation t.ex. testrapporter eller litteraturreferenser användas (bilaga 2).

DID-listan: Detergents Ingredients Database.

K7 Tensider, anaerob nedbrytbarhet

Alla tensider ska vara anaerobt nedbrytbara, vilket betyder minst 60 % nedbrytbarhet under anaeroba förhållanden, enligt ISO 11734, ECOTOC nr 28 (juni 1988) eller likvärdiga testmetoder.

Se K6.

K8 Enzymer

Enzymer ska vara flytande eller i form av inte dammande granulat.

Intyg från producenten eller upplysning på säkerhetsdatablad/produktdatablad.

K9 Ämnen som inte får ingå i produkten

Nedanstående ämnen får inte ingå i produkten:

- Alkylfenoletoxylater (APEO) och/eller alkylfenolderivater (APD)
- Borsyra och borater
- Reaktiva klorföreningar, t.ex. natriumhypoklorit eller organiska klorföreningar
- DADMAC (dialkyldimetylammoniumklorider som är katjoniska tensider omfattande DTDMAC (ditallowdimethylammonium chlorides), DSDMAC (distearyldimetylammonium chlorides), och DHTDMAC (di(hydrogenated tallowalkyl)dimethyl ammonium chlorides)
- Optiska vitmedel
- NTA (Nitrilotriacetat)
- EDTA (Etylenediamintetraacetat och dess salter)

Användning av EDTA undantas för tvätt i Norge och i områden där det finns regler och förbud mot fosfor i tvättkemikalier, se K27 i avsnitt 1.2.

Se K2 samt intyg att kravet är uppfyllt (bilaga 1).

K10 Färgämnen

Färgämnen kan tillsättas i flytande produkter, om färgämnet är godkänd som livsmedeladditiv eller inte är bioackumulerbart. Färgämnet anses vara inte bioackumulerbart, om $BCF < 100$ eller $\log K_{ow} < 3$. Om det finns upplysningar om både BCF och $\log K_{ow}$, ska värden för BCF användas.

- Dokumentation för BCF eller $\log K_{ow}$. Alternativt E-nummer för livsmedeladditiv.

K11 Konserveringsmedel

Konserveringsmedel kan tillsättas i flytande produkter, om konserveringsmedlet inte är bioackumulerbart. Ämnet anses vara inte bioackumulerbart, om $BCF < 100$ eller $\log K_{ow} < 3$. Om det finns upplysningar om både BCF och $\log K_{ow}$, ska värden för BCF användas.

- Se K2 samt dokumentation för BCF eller $\log K_{ow}$.

Parfumer

K12 IFRA

Parfym ska tillsättas enligt IFRA's riktlinjer.

IFRA's (International Fragrance Association) guidelines finns på www.ifraorg.org/guidelines.asp

- Ifylld och signerad bilaga 1.

K13 Begränsning/deklaration

Parfymämnen som omfattas av krav om deklaration enligt Tvätt- och rengöringsmedelsförordningen 648/2004/EG, får högst ingå i produkten med 0,01 % (100 ppm).

Alternativt kan de parfymämnen som omfattas av krav om deklaration enligt Tvätt- och rengöringsmedelsförordningen 648/2004/EG deklarerar om de ingår i produkten i mängder över 0,001 % (10 ppm).

När det gäller tvätt- och rengöringsmedel som är avsedda att användas inom industrin, och inte att ställas till allmänhetens förfogande, anses kravet som uppfyllt om motsvarande information tillhandahålls genom tekniska produktdatablad, säkerhetsfaktablad eller på annat lämpligt sätt.

- Redogörelse från parfymproducenten för parfymens innehåll av de relevanta doftämnen.
- Tekniskt produktdatablad eller säkerhetsdatablad

Emballage

K14 Återvinningsbart emballage

Produkten ska levereras antingen i returbehållare eller i återvinningsbara säckar och dunkar. Förpackningar av produktleveranser under 100 kg kan vara av brännbart material.

- Beskrivning av förpackningsmaterial som tvättkemikalierna levereras i samt förpackningarnas återvinnings- och retursystem.

K15 Märkning av plastemballage

Plastmaterial ska märkas enligt DIN 6120, del 2, eller motsvarande.

Intyg att kravet uppfylls.

K16 Plastemballage

PVC eller andra halogenerade plaster får inte ingå vare sig i förpackningen eller i etiketten.

Intyg att kravet uppfylls.

Doseringsanvisningar

Se också K13.

K17 Innehållsdeklaration

Innehållsdeklaration ska följa de anvisningar som ges i Tvätt- och rengöringsmedelsförordningen 648/2004/EG.

Prov på emballage eller etikett.

K18 Obligatoriska upplysningar

Den rekommenderade dosering per kg tvättgods för olika smutsighetsgrader ska ges i ml eller g på etiketten eller på tekniskt produktdatablad. Det ska tydligt framgå till vilken typ av tvätt doseringen är rekommenderad.

Vattenhården ska anges i tyska hårdhetsgrader (dH°). Vattenhården ska ges i de intervaller som är relevanta för områden där produkten säljs.

Se K17.

Tekniskt produktdatablad.

1.2 Sammanlagt innehåll av tvättkemikalier

Följande krav gäller alla kompletta tvättmedel eller den totala sammanlagda mängden av tvättkemikalier i ett flerkomponentssystem som används i ett tvättprogram för att tvätta rent kg tvättgods (g/kg tvättgods). Alla delprodukter som ska miljömärkas ska ingå i beräkningarna. Notera att komplett tvättmedel och alla produkter som ingår i ett flerkomponentssystem också ska uppfylla alla krav i kapitel 1.1.

Dosering och gränsvärden för olika parametrar är beroende av tvättgodsets smutsighetsgrader. Alla gränsvärden exkluderar vatten.

Tabell 1 beskriver en vanlig fördelning av tvätttextilgrupper enligt smutsighetsgrader.

Tabell1. Exempel på fördelning av tvätttextilgrupper enligt smutsighetsgrader

Lätt	Medel	Svårt
Hotellgods, Bäddlinne	Bordslinne Industrihanddukar Arbetskläder från lätt industri Entré mattor Handduksrullar	Köks, Vita och kulörta skyddsplagg från slakteri och charkuteri Arbetskläder från mekanisk industri Moppar
Vårdgods (tvättgods från sjukhus och vårdanstalt)		
Bäddlinne, Filtar Skinn	Skyddsplagg, Personal kläder Patient kläder Draglakan	Trikså Operations textil

K19 Flerkomponentssystemets innehåll

Ett Svanmärkt flerkomponentssystem ska som minimum omfatta de medel som behövs för att flerkomponentssystemet ska tvätta rent och uppfylla kraven på effektivitet, kapitel 1.4, K33 eller K34.

- Beskrivning av produkter som ingår i flerkomponentssystem

K20 Formulering av tvättmedelssystem

Fullständig formulering med rekommenderade doseringar av komplett tvättmedel eller fullständiga formuleringar av tvättprogrammen för flerkomponentssystem ska anges för tvätt och varje smutsighetsgrad.

- Fullständig formulering ska innehålla handelsnamn, kemisk namn, sammanlagda mängder, CAS- nummer och DID- nummer för varje ingrediens. Vatteninnehållet av ingredienser och funktion för varje råvara ska anges.

DID- nummer är nummer av ingrediensen på DID- listan, som ska användas vid beräkning av kemikaliekraV. DID- listan fås från Nordisk Miljömärkning, se adresser på sidan 2.

- Säkerhetsdatablad/produktdatablad för varje ingrediens enligt direktiv 2001/158/EG.

K21 TC (Total Chemicals)

Den sammanlagda mängden kemikalier i komplett tvättmedel eller i formulering av flerkomponentssystem som används i tvättprogram ska uppfylla fastställda gränsvärden.

Alla gränsvärden exkluderar vatten.

Parameter	Symbol (enhet)	Tvättens smutsningsgrad		
		Lätt	Medel	Svårt
Total kemikalier	TC (g/kg tvättgods)	10	20	35

- Producenten ska redovisa tvättkemicaliernas samlade kemikaliemängd. Se K2 och K20.

Räkneark som kan användas till beräkningar kan hämtas från Nordisk Miljömärknings hemsidor.

K22 CDV (Critical Dilution Volume)

Tvättmedlets eller flerkomponentssystemets kritiska utspädningsvolym får inte överstiga nedan fastställda gränsvärden.

Parameter	Symbol (enhet)	Tvättens smutsningsgrad		
		Lätt	Medel	Svårt
Kritisk utspädningsvolym	CDV (l/kg tvättgods)	150 000	300 000	450 000

- Beräkningar för CDV-värdet av komplett tvättmedel eller flerkomponentssystem. Parametrarna och beräkningsformler som behövs för dokumentering av kravet finns i bilaga 2.

Räkneark som kan användas till beräkningar kan hämtas från Nordisk Miljömärknings hemsidor.

K23 aNBO (Aerobic Non-Biodegradable Organics)

Den sammanlagda mängden av ämnen som inte är aerobt lätt nedbrytbara i komplett tvättmedel eller i flerkomponentssystem får inte överstiga nedan fastställda gränsvärden.

Parameter	Symbol (enhet)	Tvättens smutsningsgrad		
		Lätt	Medel	Svårt
Aerobic Non-Biodegradable Organics	aNBO (g/kg tvättgods)	0,75	1,0	1,5

- Beräkningar för aNBO. Parametrarna som behövs för dokumentering av kravet finns i bilaga 2.

Räkneark som kan användas till beräkningar kan hämtas från Nordisk Miljömärknings hemsidor.

K24 anNBO (Anaerobic Non-Biodegradable Organics)

Den sammanlagda mängden av ämnen som inte är anaerobt nedbrytbara i komplett tvättmedel eller i flerkomponentssystem får inte överstiga nedan fastställda gränsvärden.

Parameter	Symbol (enhet)	Tvättens smutsningsgrad		
		Lätt	Medel	Svårt
Anaerobic Non-Biodegradable Organics	anNBO (g/kg tvättgods)	0,75	1,0	1,5

- Beräkningar för anNBO. Parametrarna som behövs för dokumentering av kravet finns i bilaga 2.

Räkneark som kan användas till beräkningar kan hämtas från Nordisk Miljömärknings hemsidor.

K25 Fosfor

Total mängd fosfater och övriga fosforföreningar får inte överstiga nedan fastställda värden i P/kg tvättgods.

Parameter	Symbol (enhet)	Tvättens smutsningsgrad		
		Lätt	Medel	Svårt
Fosformängd	P (g/kg tvättgods)	0,75	1,5	2,5

Tvättkemikalier som innehåller mer fosfor än vad som tillåts enligt det norska regelverket får inte saluföras och användas i Norge eller i områden där det finns regler och förbud mot fosfor i tvättkemikalier.

Produktföreskriften: FOR 2004-06-01 nr 922: Forskrift om begrenning i bruk av helse- og miljøfarlige kjemikalier og andre produkter. Kapittel: 3-9. Vaskemidler - innhold av fosfor.

- Totalmängd elementär fosfor i komplett tvättmedel eller i flerkomponent system.

K26 Komplexbildare, Fosfonater/fosfonsyror

Fosfonater/fosfonsyror får sammanlagt ingå med högst 0,05 g/kg tvättgods.

- Totalmängd fosfonater/fosfonsyror i g/kg tvättgods.

K27 Komplexbildare, EDTA

EDTA får användas för tvätt i Norge och i områden där det finns regler och förbud mot fosfor i tvättkemikalier. I dessa områden får mängden EDTA g/kg tvättgods inte överstiga nedan fastställda gränsvärden.

Parameter	Symbol (enhet)	Tvättens smutsningsgrad		
		Lätt	Medel	Svårt
EDTA	EDTA (g/kg tvättgods)	0,3	0,4	0,5

- Sammanlagd mängd EDTA i tvättkemikalier och intyg från myndigheter att fosforanvändning är begränsad eller förbjuden i områden där tvätteriet ligger. (Norska företag undantas från intyget).

K28 Miljöfara

Ämnen som klassificeras som miljöfarliga får ingå i begränsade mängder sammanlagt i komplett tvättmedel eller i flerkomponentssystem enligt tabellen nedan.

Klassificering	Enhet	Tvättens smutsningsgrad		
		Lätt	Medel	Svårt
Σ R50/R53+R51/R53	g/kg tvättgods	0,015	0,015	0,015
Σ R52/R53	g/kg tvättgods	0,02	0,02	0,02
Σ R50	g/kg tvättgods	1,5	2,0	2,5

Klassificering: R50 Mycket giftigt för vattenorganismer. R51 Giftigt för vattenorganismer. R52 Skadligt för vattenorganismer. R53 Kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.

- Säkerhetsdatablad för varje ingående råvara med redogörelse av ämnets hälsofara och miljöfara (akut akvatisk toxicitet, nedbrytbarhet och/eller bioackumulerande förmåga). Se K2.

Saknas upplysningar om ämnet miljöfara, räknas ämnet som miljöfarligt R50/53.

1.3 Tvättmedels funktionsduglighet

K29 Dosering

Produkten ska vara lätt att dosera i ett automatiskt doseringssystem.

- Dokumenteras av ansökaren

K30 Komprimering

Produkten ska i pulverform inte komprimeras i säckar under lagringstiden. Om klumpar bildas ska de vara bräckliga och lätta att bryta sönder.

- Dokumenteras av ansökaren

K31 Upplöslighet

Produkten ska i pulverform vara lätt upplöslig för stamlösningar.

- Dokumenteras av ansökaren

K32 Bortsköljning

Produkten ska vara lätt att skölja bort från tvättmaskinens eller doseringsmaskinens fack.

- Dokumenteras av ansökaren

1.4 Tvättmedlets effektivitet

K33 Effektivitet

Det kompletta tvättmedlet eller flerkomponentssystemet ska ha tillfredsställande effektivitet med rekommenderad dosering på lätt, normal eller svårt smutsad tvätt.

Tvättmedlens primära tvätteffekter såsom smutsborttagning, fläckborttagningsförmåga och blekeffekt ska dokumenteras av producenten/ansökaren med hjälp av konstlat tillsmutsade provstycken. Som provstycken kan användas t.ex.

- WFK-PCMS-55 till industriella tvättprocesser, som består av 13 olika små smutsplattor (WFK-Cleaning Technology Research Institute, Tyskland)
- EMPA 102, som består av 15 olika färska plättar (det Schweiziske EMPA-Testmaterials)
- eller motsvarande

Tvätteffektiviteten ska visas med doseringen för samma smutsighetsgrad som har använts i beräkningar.

Testen ska utföras av ett opartiskt laboratorium eller av producentens eget laboratorium enligt standard ISO 4312 och mätningar ska utföras på otvättade och tvättade provstycken. Se krav på test laboratorium i bilaga 3.

Användning av effektivitetstester i Svanens kriterier för textiltvättmedel och fläckborttagningsmedel, version 5.0

Effektivitetstester som har använts som dokumentation för effektivitet enligt Svanens kriterier för tvättmedel och fläckborttagningsmedel, version 5.0 eller senare kan användas för komplett tvättmedel som liknar tvättmedel för hushållsbruk.

- Rapport med mätresultat av provstycken.
- Rapport enligt Svanens kriterier för tvättmedel och fläckborttagningsmedel, version 5.0. Alternativt ska testrapport enligt Blommans kriterier skickas in (testen ska utföras enligt de modifikationer, som är beskrivet i kriterierna för textiltvättmedel och fläckborttagningsmedel, version 5.0).

K34 Användartest

Som alternativ till K33 ska produkten uppfylla kraven för användartestet enligt bilaga 4.

Tvätteffektiviteten ska visas med doseringen för samma smutsighetsgrad som har använts i beräkningar.

- Rapport av användartest enligt bilaga 4

1.5 Kundbesök

K35 Kundbesök

Kundbesök hos kunder, som använder automatisk doseringsanläggning, ska ingå som en normal rutin hos producenter/leverantörer. Kundbesök ska utföras under licensens giltighetstid enligt leverantörens rutiner och enligt avtal med respektive kund.

I undantagsfall tillåts att kundbesök inte genomförs om avstånd och sätt att leverera gör besöket praktiskt svårt att genomföra.

- Skriftlig redovisning av hur kundbesök normalt genomförs. Vem står för besöken? Hur stor del av kunderna får besök och hur ofta?

K36 Besöksrapport

Besöksrapporten är leverantörens ordinarie besöksrapport för besök hos sina kunder och ska innehålla följande punkter:

- Uppgift om tvättmedlets funktionsduglighet; doserbarhet, kompressibilitet, bortsköljning och upplöslighet
- Uppgift om doseringsautomatens modell
- Kontroll att skötselinstruktioner för doseringsautomat finns.
- Mätvärde på vattenhårdhet om inte avhårdning används.
- Uppgift om normalt använda doseringar för lätt, medel och svårt smutsad tvätt vid vattenhårdhet 0 – 6 °dH (referensvärde).

- Uppgift om faktisk dosering för lätt, medel och svårt smutsad tvätt.
 - Kontroll av flöden i automatisk doseringsanläggning mot tillverkarens uppgift.
 - Service av doseringsanordningen.
 - Eventuella problem.
- ☒ Kopia av daterade, signerade, fullständigt ifyllda besöksrapporter från minst 5 kundbesök innehållande ovan nämnda punkter.

2 Övriga krav

2.1 Kvalitets- och myndighetskrav

För att säkerställa att Svanens krav uppfylls ska följande rutiner vara implementerade.

Om företaget har ett certifierat miljöledningssystem enligt ISO 14 001 eller EMAS, där följande rutiner är implementerade räcker det att den ackrediterade revisorn intygar att kraven implementerats.

M1 Ansvarig för Svanen

Det ska finnas en ansvarig på företaget för att Svanens krav uppfylls samt en kontaktperson mot Nordisk Miljömärkning.

- ☒ Organisationsstruktur som visar ansvariga för ovanstående.

M2 Dokumentation

Licensinnehavaren ska kunna uppvisa kopia av ansökan samt fakta- och beräkningsunderlag (inklusive testrapporter, dokument från underleverantörer och liknande) för den dokumentation som sänts in i samband med ansökan.

- ☺ Kontrolleras på plats.

M3 Tvättmedels kvalitet

Licensinnehavaren ska garantera att kvaliteten på den Svanmärkta produkten inte försämras under licensens giltighetstid.

- ☒ Rutiner för att sammanställa och vid behov åtgärda reklamationer/klagomål gällande kvaliteten på den Svanmärkta produkten.

M4 Planerade ändringar

Planerade ändringar som påverkar Svanens krav ska skriftligen meddelas Nordisk Miljömärkning.

- ☒ Rutiner som visar hur planerade ändringar hanteras.

M5 Oförutsedda avvikelser

Oförutsedda avvikelser som påverkar Svanens krav ska skriftligen rapporteras till Nordisk Miljömärkning samt journalföras.

- Rutiner som visar hur oförutsedda avvikelser hanteras.

M6 Retursystem

Relevanta nationella regler, lagar och/eller branschavtal beträffande retursystem för produkter och emballage ska uppfyllas i de nordiska länder där det Svanmärkta textiltvättmedel för professionellt bruk marknadsförs.

- Intyg från sökanden om anslutning till befintliga avtal om återvinning/omhändertagande.

M7 Lagar och förordningar

Licensinnehavaren ska säkerställa att gällande bestämmelser för säkerhet, arbetsmiljö, miljölagstiftning och anläggningsspecifika villkor/koncessioner följs på samtliga tillverkningsställen av den Svanmärkta produkten.

Ingen dokumentation krävs men Nordisk Miljömärkning kan dra in licensen om kravet inte uppfylls.

M8 Marknadsföring

Marknadsföring av det Svanmärkta textiltvättmedlet för professionellt bruk ska ske enligt "Regler för nordisk miljömärkning".

- Ifylld bilaga 5.

Marknadsföring

Miljömärket Svanen är ett varumärke med mycket hög kännedom och trovärdighet inom Norden. Den Svanmärkta produkten får marknadsföras med Svanmärket så länge licensen är giltig.

Märket ska placeras så att det inte uppstår tvivel om vad märkningen avser och så att det framgår att vilka medel i flerkomponentssystem är miljömärkt.

Mer om marknadsföring finns att läsa i "Regler för nordisk miljömärkning".

Svanmärkets utformning

Svanmärket har följande utformning:

123 456

Produkt för professionell textiltvätt

Varje licens får ett unikt licensnummer som ska användas tillsammans med märket.

Märket med undertext kan appliceras på förpackningen. I stället för ”Produkt” kan skrivas tvättmedel, bastvättmedel, tvättförstärkare, blekmedel etc.

Mer om märkets utformning finns att läsa i "Regler för nordisk miljömärkning".

Försäljning i övriga Norden

Om licensen registreras i något annat nordiskt land ges möjligheten att använda Svanmärket på en större marknad. Följande ska då skickas in till Nordisk Miljömärkning:

- blankett för försäljning i övriga Norden
- kopia på licens
- omsättning av produkten i registreringslandet
- dokumentation som visar vilket system för återvinning producenten är tänkt att delta i
- kopia på etikett och produktens säkerhetsdatablad
- eventuellt marknadsföringsmaterial för registreringslandet

Registreringen är kostnadsfri men årsavgifter måste betalas enligt respektive lands avgiftsregler.

Efterkontroll

Nordisk Miljömärkning kan kontrollera att produkten uppfyller Svanens krav även efter att licens har beviljats. Det kan t.ex. ske genom besök på plats eller stickprovskontroll.

Visar det sig att produkten inte uppfyller kraven kan licensen dras in.

Hur länge gäller licensen?

Nordisk Miljömärkning fastställde kriterierna för textiltvättmedel för professionellt bruk den xx mars 2006 och de gäller till och med den xx mars 20XX.

Miljömärkningslicensen gäller så länge kriterierna uppfylls och tills dess kriterier slutar gälla. Kriterierna kan förlängas eller justeras, i sådana fall förlängs licensen automatiskt och licensinnehavaren meddelas.

Senast 1 år innan kriterierna slutar gälla meddelas vilka kriterier som ska gälla efter kriteriernas sista giltighetsdatum. Licensinnehavaren erbjuds då möjlighet att förnya licensen.

Bilaga 1A

Tvättmedelproducentens/-leverantörens deklARATION om produktens innehåll av förbjudna ämnen

Produktens namn: _____

Tillverkare/importör: _____

Vi (leverantör/producent av produkten) intygar att följande ämnen inte ingår i produkten

- Alkylfenol-etoxylater (APEO) och Alkylfenolderivater (APD)
- Reaktiva klorföreningar
- Borsyra och borater
- DADMAC (dialkyldimetylammoniumklorider som är katjoniska tensider omfattande:
 - DTDMAC (Ditallowdimetylammonium chlorides),
 - DSDMAC (distearyldimetylammonium chlorides),
 - DHTDMAC (Di(hydrogenated tallowalkyl)dimethyl ammonium chlorides)
- Optiska vitmedel
- NTA (Nitrilotriacetat)
- EDTA (Etylenediamintetraacetat och dess salter)

Vi intygar att tillsättningen av parfymer följer IFRA´s retningslinjer

Tillverkarens/Leverantörens underskrift

Ort och datum

Företag

Underskrift, kontaktperson

Namnförtydligande

Telefon

Bilaga 1B

Tillverkarens/-leverantörens deklARATION om råvarans innehåll

Råvarans namn: _____

Tillverkare/importör: _____

Vi (leverantör/producent av råvaran) intygar att följande ämnen inte ingår i råvaran

- Ämnen som klassificeras som cancerframkallande (Carc med R40, R45 och/eller R49), mutagena (Mut med R46 och/eller R68) och/eller reproduktionstoxiska (Rep med R60, R61, R62 och/eller R63)
- Ämnen som klassificeras som sensibiliserande med R42 och/eller R43 får inte ingå i produkten. Enzymer och parfymer undantas.
- Alkylfenol-etoxylater (APEO) och Alkylfenolderivater (APD)
- Linjära alkylbensen-sulfonater (LAS)
- Reaktiva klorföreningar
- Borsyra och borater
- DADMAC (dialkyldimetylammoniumklorider som är katjoniska tensider omfattande:
 - DTDMAC (Ditallowdimethylammonium chlorides),
 - DSDMAC (distearyldimetylammonium chlorides),
 - DHTDMAC (Di(hydrogenated tallowalkyl)dimethyl ammonium chlorides)
- NTA (Nitrilotriacetat) och EDTA (Etylenediamintetraacetat och dess salter)

Tillverkarens/Leverantörens underskrift

Ort och datum

Företag

Underskrift, kontaktperson

Namnförtydligande

Telefon

Bilaga 2

Parametrar och formler som behövs för dokumentering av sammanlagda innehåll av tvättmedel enligt kapitel 1.2

1. Totalmängd kemikalier, TC

TC = den sammanlagda mängden kemikalier som kan användas i g/kg tvätt.

Den sammanlagda mängden kemikalier i komplett tvättmedel eller i formulering av flerkomponentssystem som används i tvättprogram för att tvätta rent kg tvättgods. Alla gränsvärden exkluderar vatten.

- Redovisning av alla ämnen med exakta haltangivelser exklusive vatten.

2. Kritisk utspädningsvolym

Den kritiska utspädningsvolymen (CDV) beräknas enligt följande formel:

$$(a) \quad CDV = 1000 * \sum \text{dosering}(i) DF(i)/TF(i)$$

Dosering(i) = Dosering av komponent i, uttryckt i g/kg tvätt

DF(i) = Nedbrytningsfaktor för komponent i.

TF(i) = Toxicitetsfaktor för komponent i.

2.1 Metod för fastställande av parametervärden för komponenter som inte är upptagna i kemikalielistan

De angivna parametervärdena ska i regel användas för alla komponenter som finns i kemikalielistan "Detergents Ingredients Database (version 30 June 2004 Part A)". Ett undantag görs dock för parfymer och färgämnen, där ytterligare testresultat godtas (se fotnoten i del A).

Följande metod ska användas för komponenter som inte är upptagna i kemikalielistan:

Toxicitet i vattenmiljö

Inom Nordisk miljömärkning beräknas CDV på grundval av den akuta toxicitetsfaktorn och akuta säkerhetsfaktorn.

Akut toxicitetsfaktor (TF_{akut})

- Beräkna medianvärdet för varje trofinivå (fisk, kräftdjur eller alger) utifrån validerade testresultat avseende akut toxicitet. Om det finns flera testresultat för en och samma art på en viss trofinivå ska medianvärdet för arten beräknas först. Därefter används dessa medianvärden för att beräkna medianvärdet för trofinivån.
- Den akuta toxicitetsfaktorn (TF_{akut}) är det lägsta beräknade medianvärdet för trofinivåerna.
- TF_{akut} ska användas för att beräkna den kritiska utspädningsvolymen.

Säkerhetsfaktor

Säkerhetsfaktorn (SF_{akut}) beror på hur många trofinivåer som testas och på om det finns testresultat avseende kronisk toxicitet eller inte. SF bestäms på följande sätt:

Data	Säkerhetsfaktor(SF)	Toxicitetsfaktor(TF)
Ett korttids LC50 (eller LE50)	10 000	Toxicitet/10 000
Två korttids LC50 (eller LE50) från arter som representerar två trofinivåer (fisk och/eller kräftdjur och/eller alger)	5 000	Toxicitet/5 000
Minst ett korttids LC50 (eller LE50) från var och en av de tre trofinivåerna i grunduppsättningen	1 000	Toxicitet/1 000
Ett långtids NOEC (fisk eller kräftdjur)	100	Toxicitet/100
Två långtids NOEC från arter som representerar två trofinivåer (fisk och/eller kräftdjur och/eller alger)	50	Toxicitet/50
Långtids NOEC från minst tre arter (vanligen fisk, kräftdjur och alger) som representerar tre trofinivåer	10	Toxicitet/10

Grunduppsättningen vid testning av ämnens toxicitet för vattenlevande organismer består av akuta tester på fisk, dafnier och alger.

Nedbrytningsfaktor

Nedbrytningsfaktorn definieras på följande sätt:

Tabell 1. Nedbrytningsfaktor (DF)

	DF
Lätt biologiskt nedbrytbar (*)	0,05
Lätt biologiskt nedbrytbar (**)	0,15
Potentiellt nedbrytbar	0,5
Permanent (Långlivad)	1

(*) Alla ytaktiva ämnen eller andra komponenter som består av en serie homologer och som uppfyller kravet på slutlig nedbrytning i testet skall ingå i denna klass oavsett om de uppfyller kriteriet om en 10-dagarsgräns.

(**) Kriteriet om en 10-dagarsgräns är inte uppfyllt.

För oorganiska komponenter fastställs DF beroende på den observerade nedbrytningshastigheten. Om komponenten bryts ned inom 5 dagar: $DF = 0,05$, inom 15 dagar: $DF = 0,15$ eller inom 50 dagar: $DF = 0,5$.

- För varje ämne i produkten ska det tydlig framgå vilket ämne från listan som har använts.
- Redovisning av beräkningarna av CDV formel (a) för varje ingrediens och CDV för komplett tvättmedel eller flerkomponentssystem.
- För ämnen som inte finns med på DID- listan ska det tydliga framgå vilka värden som används i formeln (a).

3. Icke lätt nedbrytbara ämnen, aNBO

Icke lätt nedbrytbara ämnen, aNBO är organiska ämnen som inte klarar kriterierna för lätt nedbrytbarhet. Värdet för aNBO anges som den totala mängden icke lätt nedbrytbara ämnen per kg tvätt.

På kemikalielistan (DID-listan) ämnen har klassificerats i en av följande klasser:

Kategori	Kod
Lätt biologiskt nedbrytbar	R
Potentiellt biologiskt nedbrytbar, men ej lätt biologiskt nedbrytbar	I
Permanent (långlivad)	P
Ej testad med avseende på biologisk nedbrytbarhet under aeroba förhållanden	O

Som aNBO räknas organiska ämnen som har klassning I och P eller O, om inte resultatet av nedbrytningstester för icke testade ämnen bevisas.

Gränsvärdena för om ett ämne ska klassificeras som lätt eller potentiellt nedbrytbart framgår av följande:

Klassning	Testmetod	BOD eller CO ₂	DOC
Lätt nedbrytbar	301 A-F	≥ 60 %	≥ 70 %
Potentiellt nedbrytbar	302 A-C		≥ 70 %

BOD (Biological oxygen demand)

DOC (Chemical oxygen demand)

4. Icke anaerobt nedbrytbara komponenter, anNBO

Icke anaerobt nedbrytbara ämnen, anNBO är organiska föreningar som inte bryts ned under syrefattiga förhållanden. Värdet, anNBO, anges som den totala mängden icke anaerobt nedbrytbara ämnen i g/kg tvättgods.

På DID -listan ämnen har klassificerats i en av följande klasser:

Kategori	Kod
Ej biologiskt nedbrytbar under anaeroba förhållanden, dvs. testad och befunnen ej nedbrytbar	N
Biologiskt nedbrytbar under anaeroba förhållanden, dvs. testad och befunnen nedbrytbar eller ej testad: nedbrytbarheten fastställd genom analogjämförelser osv.	Y
Ej testad med avseende på biologisk nedbrytbarhet under anaeroba förhållanden	0

Som anNBO räknas alla organiska ämnen som har klassning N och O på DID- listan, om inte med resultaten av anaerobt nedbrytningstester för icke testade ämnen bevisas annat.

Om ämnet inte är på DID- listan, ska ämnets anaerobt nedbrytning dokumenteras. Som anNBO räknas alla ämnen, som inte är anaerobt nedbrytbara enligt ISO 11734, ECETOC nr.28 juni 1988 eller annan vetenskaplig accepterad metod. Kravet är minimum 60 % nedbrytbarhet under anaeroba förhållanden.

Om det saknas dokumentation enligt ovanstående krav kan ämnet, som inte är en tensid, undantas från kravet om anaerob nedbrytbarhet om något av tre alternativ uppfylls:

1. Lätt nedbrytbart och har låg adsorption ($A < 25\%$) eller
2. Lätt nedbrytbart och har hög desorption ($D > 75\%$) eller
3. Lätt nedbrytbart och inte bioackumulerande.

Test för adsorption/desorption kan göras enligt OECD guidelines 106.

Bilaga 3

Analys- och testlaboratorier

Krav till analyslaboratoriet

Analyslaboratoriet ska uppfylla de allmänna kraven enligt standarden EN ISO 17025 eller vara ett officiellt GLP-godkänt analyslaboratorium.

Sökandens analyslaboratorium/mätning kan godkännas för att genomföra analyser och mätningar om:

- myndigheterna övervakar provtagnings- och analyseringsprocessen, eller om
- producenten har ett kvalitetssystem där provtagning och analyser ingår och som är certifierat enligt ISO 9001 eller ISO 9002, eller om
- producenten kan visa att det finns överensstämmelse mellan ett förstagångstest utfört som ett parallelltest mellan en opartisk testinstitution och producentens eget laboratorium samt att producenten tar prover enligt en fastlagd provtagningsplan.

Producentens testlaboratorium kan godkännas till att utföra test som dokumentation för effektivitet om följande tilläggskrav är uppfyllt.

- Det ska vara möjligt för miljömärkningsorganisation att komma och överväga utförning av test
- Miljömärkningsorganisation ska ha tillgång till alla data om produkten
- Proverna ska anonymiseras för testlaboratoriet
- Utförning av effektivitetstest ska vara beskrivit i kvalitetsstyrningssystemet.

Bilaga 4

Krav på Användartest

1. Svar ska fås av minst 5 testställen som representerar ett slumpmässigt urval av kunder.
2. Tillvägagångssätt och dosering ska överensstämma med producentens rekommendationer.
3. Testperioden ska fortgå i minst 4 veckor.
4. Varje testställe ska värdera produktens eller flerkomponentssystemets funktionsduglighet; doserbarhet, kompressibilitet, bortsköljning och upplöslighet
5. Varje testställe ska värdera produktens eller flerkomponentssystemets effektivitet genom att svara på frågor om följande aspekter (eller liknande formuleringar):
 - Förmåga att tvätta rent lätt, medel eller svårt smutsade tvättgods.
 - Värdering av primära tvätteffekter såsom smutsavlägsning, fläckborttagningsförmåga och blekeffekt ska värderas
 - Värdering av sekundära tvätteffekter såsom förgråning av vit tvätt samt färghärdighet och anfärgning av kulör tvätt
 - Värdering sköljmedlets effekt på torkning, strykning eller mangling av tvättgodset.
 - Hur nöjd är testpersonen med avtal om kundbesök
6. Svaren ska värderas på en skala med minst 3 nivåer.
7. T.ex. "ej tillräckligt effektiv", "tillräckligt effektiv" eller "mycket effektiv". Vad som gäller, hur nöjd teststället är med avtal om besöksrapport ska kategorierna vara "ej nöjd", "nöjd" och "mycket nöjd".
8. Minst 5 testställen måste lämna in svar. Minst 80 % måste bedöma produkten som tillräckligt effektiv eller mycket effektiv på samtliga punkter (se punkt 4) samt vara nöjda eller mycket nöjda med avtalet om kundbesök.
9. All rådata från testen ska uppges.
10. Testproceduren ska redogöras för i detalj.

Bilaga 5

Marknadsföring av Svanmärkta textiltvättmedel för professionellt bruk

Vi bekräftar härmed att vi känner till reglerna för användning av det nordiska miljömärket Svanen enligt "Regler för nordisk miljömärkning" 12 december, 2001 eller senare version och vi försäkrar att marknadsföringen av de Svanmärkta textiltvättmedlen för professionellt bruk ska genomföras enligt dessa regler.

Vi bekräftar också att vi har kunskap om innehållet i kriterierna för Svanmärkning av textiltvättmedel för professionellt bruk.

Vi försäkrar att de inom vårt företag som marknadsför den Svanmärkta produkten ska informeras om kriterierna för Svanmärkning av textiltvättmedel för professionellt bruk samt "Regler för nordisk miljömärkning" 12 december, 2001 eller senare versioner.

Ort och datum	Företag
---------------	---------

Underskrift, kontaktperson

Namnförtydligande	Telefon
-------------------	---------

Underskrift, marknadsföringsansvarig

Namnförtydligande	Telefon
-------------------	---------

Vid personalbyte ska ett nytt intyg skickas in till Nordisk Miljömärkning.